

Erhvervs- og Råstofudvalget

Skriftlig besvarelse af spørgsmål til orienteringsmøde den 2. maj 2024

02-05-2024
Sags nr. 2023-13241

Erhvervs- og Råstofudvalget har stillet en række spørgsmål i forbindelse med behandlingen af forslag til Inatsisartutlov om lokale mineralaktiviteter (FM24/25). Se venligst nedenstående besvarelse fra Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling, Naaja H. Nathanielsen.

Postboks 930
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 68 00
Fax (+299) 32 43 02
E-mail: asn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Spørgsmål 1.

Overvejelser om præcisering af den nuværende formulering i lovforslaget vedrørende "radioaktive mineraler" (§§ 6, stk. 2 og 13, stk. 1). Herunder hvorvidt grænseværdien på 100 ppm bør være gældende.

Svar:

Benævnelsen "radioaktive mineraler" er den benævnelse, der også er brugt i råstofloven. I uranloven og standardvilkårene for efterforskning bruges benævnelsen "radioaktive grundstoffer".

Det er sandt, at en rigoristisk fortolkning af forbuddet mod at udnytte radioaktive mineraler kan betyde, at der ikke kan udnyttes noget overhovedet, men sådan fortolkes begrebet ikke i praksis, da efterforskning så også ville være umuligt.

Undtagelsen vedrørende "radioaktive mineraler" skal forstås således, at personer uden tilladelse og rettighedshavere efter tilladelse med eneret til lokale mineralaktiviteter (småskalatilladelser), ikke må udnytte de radioaktive mineraler, der er forbud mod at udnytte i anden lovgivning. Det vil sige uran og eventuelle andre radioaktive mineraler der forbydes i medfør af uranloven.

Personer uden tilladelse og rettighedshavere efter småskalatilladelser må således ikke udnytte mineraler med et uranindhold på mere end 100 ppm.

Der kan eventuelt indsættes en henvisning til uranloven i forslaget, for at klargøre retsstillingen. Det findes ikke hensigtsmæssigt, at lave nærmere regulering af radioaktive mineraler i denne lov, da regulering af radioaktive mineraler allerede er reguleret i uranloven.

Spørgsmål 2.

Krav om bopæl og skattepligt i 5 år (§§ 5, stk. 3 og 13) for at være omfattet af definitionen af fastboende: hvilke overvejelser har været gjort omkring dette? Hvilke overvejelser er der ved en forlængelse til 10 år?

Svar:

Kravet om 5 års bopæl og skattepligt, er fastsat ud fra politiske overvejelser. Det er et spørgsmål om hvor stor tilknytning til landet, der skal kræves, før en person kan begynde at udnytte landets ressourcer erhvervsmæssigt.

Kravet om 5 års tilknytning er fastsat ud fra to hovedbetragtninger. Det ene er et ønske om at ensrette krav på tværs af lovgivning, hvor sådanne krav er relevante. Kravet om 5 års tilknytning som betingelse for udnyttelse af vores fælles ressourcer går derfor igen i flere lovforslag, bl.a. i forslag til Inatsisartutlov om fiskeri (§ 9) samt den kommende lov om meddelelse af turismekoncessioner.

5 års bopæl og skattepligt findes desuden rimeligt, da det demonstrerer en balance mellem skærpede krav fra de nugældende krav om 2 års tilknytning uden at stramningen bliver for restriktiv.

At kræve bopæl og skattepligt i 10 år, før en person kan begynde at udnytte mineraler, vil udelukke personer fra at drive et erhverv i uforholdsmæssig lang tid. Det findes eksempelvis ikke rimeligt, at en tilflyttet ægtefælle til en fastboende person skal være afskåret fra at udnytte mineraler i en så lang årrække.

Det bemærkes, at der allerede i loven er indsat en hjemmel til at dispensere fra tilknytningskravet. Denne er tiltænkt herboende, der har opholdt sig i udlandet i en periode, af uddannelsesmæssige årsager eller lignende.

Spørgsmål 3.

Under bemærkningerne til forslaget, side 96, omtales kriteriet for fastsættelse af en beløbsgrænse, før der kræves en tilladelse efter Inatsisartutlov om mineralaktiviteter.

Udvalget ønsker uddybning af følgende forhold:

- **Naalakkersuisut skriver, at én af grundene til, at man har valgt dette kriterium er, at det i tilfælde af manglende oprydning vil være landskassen, der skal dække omkostningerne. Hvilken lovmæssig hjemmel kan Naalakkersuisut henvise til i forhold til det oplyste?**
- **Naalakkersuisut skriver, at transportomkostningerne vil udgøre en forholdsmæssigt større del af oprydningsomkostningerne, jo sværere tilgængeligt et område er.**
- **Naalakkersuisut skriver, at udgiften for landskassen vil være det samme, uanset hvor stor en del transportomkostningerne udgør.**

Svar:

Der er ikke nogen lovmæssig hjemmel til at lade Landskassen afholde udgifterne til oprydning, i tilfælde af at en rettighedshaver ikke selv formår at rydde op. Men eftersom der ikke er andre til at afholde udgifterne til en sådan oprydning vil alternativet være, at der ikke bliver ryddet op.

Det bemærkes, at der er hjemmel til at kræve sikkerhedsstillelse for nedlukningsomkostningerne. Dette vil dog belaste rettighedshaveren økonomisk,

og da man ønsker at optimere mulighederne for at opstarte lokale mineralprojekter, vil dette i udgangspunktet kun blive krævet i særlige tilfælde.

Beløbet på 250.000 kr. er dels fastsat ud fra overvejelser om, hvor stor en risiko det er rimeligt at pålægge Landskassen. Der har ikke været lagt særlig vægt på estimat af transportomkostningernes andel af beløbet, da fokus har været på det totale beløb, der kan belaste Landskassen i tilfælde af en rettighedshaver ikke rydder op.

Det tilstræbes, at projekter af en vis størrelse og seriøsitet skal overgå til at være reguleret af Inatsisartutlov om mineralaktiviteter, som er beregnet til at regulere større projekter, og som stiller større krav til rettighedshaveren. Dette vil dog skulle være på foranledning af projektejereren.

Grænsen på 250.000 kr. er sat forholdsvis højt i forhold til, hvad der vil blive kategoriseret som "småskalaaktiviteter" efter råstofloven, da man har ønsket at give borgere bedre muligheder for at udvikle projekter i småskalaregi.

Naalakkersuisut har dog forståelse for, at en absolut grænse på 250.000 kr., kan besværliggøre projekter i småskalaregi, på steder hvor transportomkostningerne vil være særligt store.

Der foreslås derfor en ny formulering af forslaget § 5, stk. 2, således at transportomkostningerne ikke medregnes i de 250.000 kr.:

" Ved lokale mineralaktiviteter forstås aktiviteter, hvor den estimerede udgift til tredjemands gennemførelse af nedlukningsplanen, jf. § 25, udgør højst 250.000 kr. eksklusive transportomkostninger "

Spørgsmål 4.

Småskalaaktører har oplyst udvalget, at det kan være yderst vanskeligt at komme i kontakt med de store rettighedshavere med henblik på indgåelse af aftaler. Kan Naalakkersuisut overveje at tilføje bestemmelser, der pålægger rettighedshavere at besvare henvendelser inden for en bestemt tidsfrist?

Svar:

Naalakkersuisut er bekendt med problemstillingen. Det er dog Naalakkersuisuts vurdering, at det ikke er muligt at pålægge rettighedshaverne en frist for at besvare henvendelser fra fastboende, der ønsker at udføre aktiviteter i et område omfattet af en efterforskningstilladelse.

En sådan ordning ville være et brud på aftalefriheden. Vi kan ikke tvinge private parter ind i aftaleforhold, som følge af den ene parts passivitet. Derudover kan det være en sammenblanding af lovgivning at benytte en lov om småskalaaktivitet til at pålægge rettighedshavere, der har opnået licens efter mineloven, pligter. Rettigheder og pligter for disse rettighedshavere bør være fastsat i mineloven eller efter vilkår fastsat efter mineloven.

De aftaler der er søgt indgået med mineselskaberne, er søgt indgået under råstofloven, hvorefter aftalefriheden var begrænset til, at man med skriftligt samtykke, kunne udføre de samme aktiviteter inden for et tilladelsesområde, som uden for. Med mineloven er der indført en videre adgang til at indgå aftaler, således at aftaleparterne selv kan fastsætte omfanget af aftalerne og vilkårene heri. Dette bør gøre det nemmere for en fastboende at opnå en aftale med en rettighedshaver. Rettighedshaveren vil kunne overskue præcist, hvad en aftale indebærer. En arrangør af guidede ture vil eksempelvis kunne indgå en aftale med en rettighedshaver om at indsamle en vis mængde mineraler omfattet af tilladelsen.

Naalakkersuisut foreslår, at man i stedet for at indføre yderligere regler, gør en indsats for at oplyse parterne om de nye muligheder.

I forhold til at komme i kontakt med rettighedshavere efter mineloven, bemærkes det at Råstofstyrelsen gerne er behjælpelige med at formidle kontaktoplysninger. Dette er kommunikeret til småskalarettighedshaverne på de møder, der har været afholdt i forbindelse med forberedelse af lovforslaget.

Helt konkret forventer Råstofstyrelsen at revidere ansøgningsblanketterne, således at rettighedshavere fremadrettet skal oplyse kontaktoplysninger, som Råstofstyrelsen kan videregive, når fastboende henvender sig.

Spørgsmål 5.

Hvilke overvejelser er der gjort ift. registrering af fund af værdifulde mineraler?

Svar:

Efter gældende lovgivning, skal en række særligt værdifulde mineraler vurderes af myndighederne, før de bringes i omsætning.

Denne ordning har være meget kritiseret af personer i småskalamiljøet, og den primære årsag til, at ordningen afskaffes med nærværende forslag er, at man har ønsket at imødekomme ønsker fra de borgere der berøres af ordningen. Naalakkersuisut lægger derfor op til at der ikke kræves registrering.

Ved at undlade registrering, kan man gå glip af nogle data til kortlægning af geologien. Naalakkersuisut er i gang med at lave en database, hvor de kendte forekomster af smykkesten kortlægges. Det forventes dog uanset database at de fleste forekomster af værdi fortsat vil komme til Naalakkersuisuts kendskab, da fastboende, der finder en værdifuld forekomst vil ansøge om en småskatilladelse med eneret, for at sikre sig retten til forekomsten.

Hvad angår registreringer med henblik på at vurdere indkomster fra mineralaktiviteter, er det ikke et krav efter selvstyreloven, at mineraler udnyttet af fastboende uden tilladelse dertil, registreres, da disse indkomster ikke indgår i råstofregnskabet i forhold til den danske stat.

Og i forhold til beskatning af disse indkomster, vil dette være en sag mellem borgeren og Skattestyrelsen. Der er ikke grund til at tro, der vil være flere uregelmæssigheder på dette område, end på andre erhvervsområder.

Naalakkersuisut lytter gerne til udvalgets overvejelser om spørgsmålet, hvis der er problemstillinger der er overset, eller kræver yderligere overvejelser.

Spørgsmål 6.

Hvilke overvejelser er der gjort ift. tilsyn med udførsel af mineraler?

Svar:

Der indføres ikke yderligere kontrol med forslaget, kontrollen med udførsel af mineraler vil fortsat blive varetaget af toldmyndighederne. Denne ordning har hidtil vist sig tilstrækkelig effektiv, der bliver jævnligt konfiskeret mineraler ved turistens udrejse fra landet.

Spørgsmål 7.

Hvorledes skal forskere dokumentere, at indsamling, brydning og udførsel af mineraler sker i et videnskabeligt øjemed? Hvilke krav stilles til, at det kan anses som "videnskabeligt øjemed"?

Svar:

Der vil blive stillet krav til at man kan dokumentere, at mineralerne er indsamlet i videnskabeligt øjemed. Det vil sige at man skal være tilknyttet en form for forskningsinstitution og have en projektbeskrivelse af et videnskabeligt projekt.

Men hvis udvalget vurderer, at risikoen for omgåelse, med denne ordning, er for stor, kan man slette undtagelsen i forslaget § 9, stk. 4, så der kræves eksportgodkendelse i alle tilfælde.

Spørgsmål 8.

Hvilke specifikke internationale praksis bygger lovforslaget på?

Svar:

Forslaget bygger fortrinsvis på landets egne erfaringer opbygget gennem administration af området før og efter hjemtagelsen 1. januar 2010. Opsplitningen af råstofloven er den direkte anledning til denne opdatering af de gældende regler. I den forbindelse er der lyttet til de erfaringer branchen har gjort sig også.

Naalakkersuisut har i det lovforberedende arbejde set på lovgivningen i andre lande, men de fleste lande med omfattende småskalaaktiviteter, er ikke sammenlignelige med Grønland.

Der er dog visse problemstillinger, bl.a. i forhold til sikkerhed, der også gør sig gældende her i landet, hvilket også er påpeget i høringssvarene fra industrien. Hvilket har ført til de begrænsninger der er indført i forslaget, herunder at aktiviteter uden tilladelse dertil, er begrænset til håndholdte hjælpemidler, og at der maksimalt må etableres skakter og gruber på 1 meter.

Spørgsmål 9.

Overvejelser om kriterierne for "(...) anerkendt god international praksis under tilsvarende forhold" (§1, stk. 2).

Svar:

Anerkendt god international praksis er et fleksibelt begreb, som hele tiden udvikler sig. Formuleringen er en garanti for at vi kan følge med udviklingen.

Et eksempel på begreber, der hele tiden udvikler sig, kan være standarderne for ESG (Environment, Social og Governance), som konstant må forholde sig til det omkringliggende samfund.

I forhold til, at det skal være praksis "under tilsvarende forhold", må man holde sig for øje, at forslaget regulerer mindre aktiviteter. De standarder og praksisser, der er gældende inden for mineindustrien, lader sig derfor ikke overføre direkte, ligesom mange standarder og praksisser ikke tager højde for aktiviteter der udføres i et arktisk klima.

Spørgsmål 10.

Bluejay Mining Plc.s har fremført en række spørgsmål i deres høringssvar, som ikke ses besvaret af Naalakkersuisut. Udvalget ønsker Naalakkersuisuts kommentar hertil.

Svar:

Bluejay Mining Plc's spørgsmål handler om hvilke undersøgelser Naalakkersuisut har foretaget i forbindelse med det lovforberedende arbejde, og hvor grundige disse undersøgelser har været.

Det er Naalakkersuisuts opfattelse at der er foretaget tilstrækkelige undersøgelser.

De vurderinger der ligger til grund for forslaget, er primært baseret på den viden der er opbygget i departementet og allerede foreliggende undersøgelser. Da det foreliggende materiale er fundet tilstrækkeligt, til at foretage de relevante vurderinger, har Naalakkersuisut ikke fundet det nødvendigt at indhente dyre rapporter fra eksterne parter, der specifikt analyser forslagets konsekvenser.

Det bemærkes at spørgsmålene ikke vedrører forslagets konkrete indhold, og derfor som udgangspunkt ikke kræves behandlet i høringsnotatet.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Best Regards

Naaja H. Nathanielsen